

श्री.जयद्विप डाकरे सर श्री.प्रविण डाकरे सर

Subscribe

इयत्ता - सहावी (24 जुलै) माझा अभ्यास

Subscribe

शासनाच्या 45 दिवसांच्या ब्रीज कोर्ससोबत माझा अभ्यास PDF

शासनाच्या ब्रीज कोर्ससोबत क्षमता प्राप्त विद्यार्थ्यांसाठी चालू इयत्तेचा अभ्यासक्रम समाविष्ट

दिवस चौवीस :

गतवर्षीच्या क्षमता प्राप्त विद्यार्थ्यांसाठी चालू इयत्तेचा नियमित अभ्यासक्रम समाविष्ट.

टैस्ट
मोडवा

✚ कविता वाचा व समजून घ्या.

४

गवतफुला रे! गवतफुला!

AU3MHG

• ऐका. म्हणा. वाचा.

कविता
पहा

रंगरंगुल्या, सानसानुल्या, गवतफुला रे गवतफुला!
असा कसा रे मला लागला, सांग तुझा रे तुझा लळा!

मित्रासंगे माळावरती, पतंग उडवित फिरताना
तुला पाहिले गवतावरती, झुलता झुलता हसताना,
विसरून गेलो पतंग नभिचा, विसरून गेलो मित्राला
पाहुन तुजला हरखून गेलो, अशा तुझ्या रे रंगकळा!

हिरवी नाजुक रेशिम-पाती, दोन बाजूला सळसळती
नीळनिळूली एक पाकळी, पराग पिवळे झगमगती,
तळी पुन्हा अन् गोजिरवाणी, लाल पाकळी खुलली रे
उन्हामधे हे रंग पाहता, भान हरपुनी गेले रे!

वारा घेउन रूप सानुले, खेळ खेळतो झोपाळा
रात्रि इवली होउन म्हणते, अंगाईचे गीत तुला,
मलाहि वाटे लहान होऊन, तुझ्याहूनही लहान रे
तुझ्यासंगती सदा रहावे, विसरुनि शाळा, घर सारे!

तुझी गोजिरी शिकून भाषा, गोष्टी तुजला सांगाव्या
तुझे शिकावे खेळ आणखी, जादू तुजला शिकवाव्या,
आभाळाशी हट्ट करावा, खाऊ खावा तुझ्यासवे
तुझे घालुनी रंगित कपडे, फूलपाखरां फसवावे!

इंदिरा संत-(१९१४-२०००) स्त्रीमनाचा हलुवारपणा व्यक्त करणाऱ्या कवयित्री. 'शेला', 'मेंदी', 'मृगजळ', 'रंगबावरी', 'बाहुल्या', 'गभरीशीम' इत्यादी कवितासंग्रह तसेच 'अंगतपंगत', 'गवतफुला', 'मामाचा वाडा' हे बालकवितासंग्रह प्रसिद्ध. 'श्यामली', 'कदली' आणि 'चैतू' हे कथासंग्रह प्रसिद्ध.

या कवितेत कवयित्रीने माळावर फुललेल्या गवतफुलाचे वर्णन केले आहे.

शिक्षकांसाठी : पाठ्यपुस्तकातील सर्व कविता तालासुरांत व साभिनय म्हणून दाखवाव्या. कवितांना योग्य चाली लावाव्या. विद्यार्थ्यांकडून कविता तालासुरात म्हणून घ्याव्या.

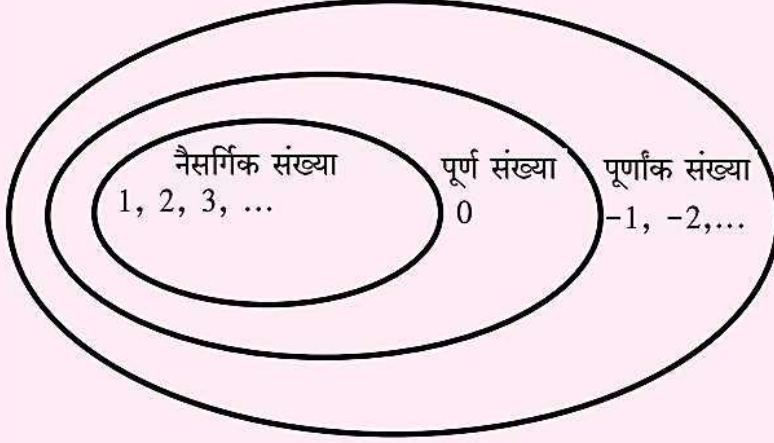
+ वाचा व समजून घ्या.

3

पूर्णांक संख्या

टेस्ट
सोडवा

सांगा पाहू !

माझा सहावीचा वर्ग माझ्या शाळेचा भाग आहे. माझी शाळा आमच्या गावात आहे. माझे गाव तालुक्याचा एक भाग आहे. तसेच तालुका जिल्ह्याचा, जिल्हा महाराष्ट्र राज्याचा एक भाग आहे.

याप्रमाणे संख्यासमूहांच्या बाबतीत काय सांगता येईल ?

सरावसंच 4

- खालील संख्यांचे ऋण संख्या व धन संख्या असे वर्गीकरण करा.
-5, +4, -2, 7, +26, -49, -37, 19, -25, +8, 5, -4, -12, 27
- खाली काही शहरांचे तापमान दिले आहे. चिन्हांचा वापर करून त्यांचे लेखन करा.

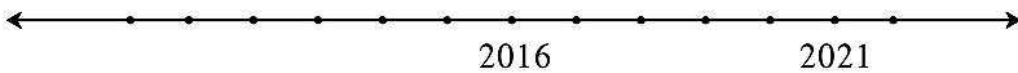
स्थान	सिमला	लेह	दिल्ली	नागपूर
तापमान	0° च्या खाली 7 °C	0° च्या खाली 12 °C	0° च्या वर 22 °C	0° च्या वर 31 °C

- खालील उदाहरणातील संख्या, चिन्हांचा उपयोग करून लिहा.
 - एक पाणबुडी समुद्रसपाटीपासून 512 मीटर अंतर खोलीवर आहे.
 - हिमालयातील सर्वात उंच शिखर माउंट एव्हरेस्टची उंची समुद्रसपाटीपासून 8848 मीटर आहे.
 - जमिनीपासून 120 मीटर अंतरावर उडणारा पतंग.
 - भुयार जमिनीखाली 2 मीटर खोल आहे.

+ *

गणित माझा सोबती : मैदानावर.

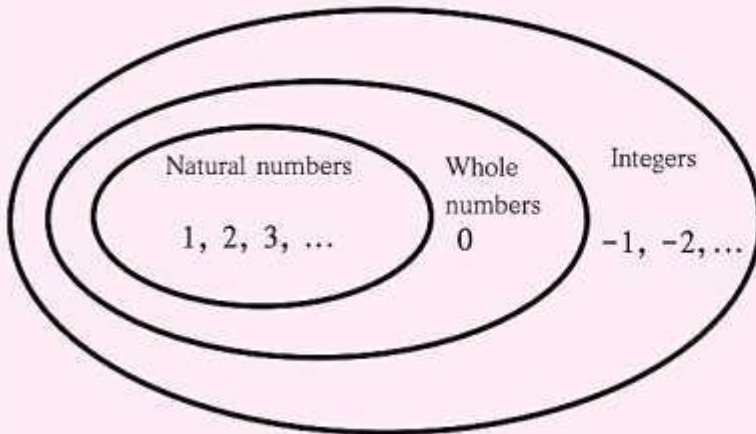
- मैदानावर इसवी सन 2000 ते 2024 ही वर्षे दर्शवणारी कालरेषा तयार करावी. एका विद्यार्थ्यास चालू सालावर उभे करून खालील प्रश्न विचारावेत.
 - खेळताना त्याचे वय काय आहे ? (2) 5 वर्षांपूर्वी साल कोणते होते व त्याचे वय किती होते ?
 - विद्यार्थी दहावीत कोणत्या साली जाईल व तेव्हा त्याचे वय किती असेल ?

Read and understand.

3

Integers

Can you tell?

My class, that is Std VI, is a part of my school. My school is in my town. My town is a part of a taluka. In the same way, the taluka is a part of a district, and the district is a part of Maharashtra State.

In the same way, what can you say about these groups of numbers?

Practice Set 4

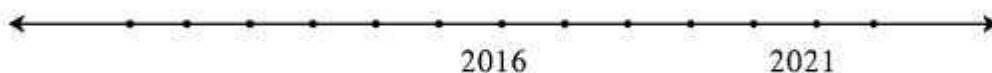
- Classify the following numbers as positive numbers and negative numbers.
-5, +4, -2, 7, +26, -49, -37, 19, -25, +8, 5, -4, -12, 27
- Given below are the temperatures in some cities. Write them using the proper signs.

Place	Shimla	Leh	Delhi	Nagpur
Temperature	7 °C below 0°	12 °C below 0°	22 °C above 0°	31 °C above 0°

- Write the numbers in the following examples using the proper signs.
 - A submarine is at a depth of 512 metres below sea level.
 - The height of Mt Everest, the highest peak in the Himalayas, is 8848 metres.
 - A kite is flying at a distance of 120 metres from the ground.
 - The tunnel is at a depth of 2 metres under the ground.

My friend, Maths : On the playground.

- On the playground, mark a timeline showing the years from 2000 to 2024. With one child standing at the position of the current year, ask the following questions:
 - While playing this game, what is his/her age?
 - Five years ago, which year was it? And what was his/her age then?
 - In which year will he/she go to Std X? How old will he/she be then?

 Read and understand.

7. Kimaya is writing letters to different people.
Help her to choose the appropriate expressions for each letter.

Letter is addressed to -	Begin with	Last lines	Sign off with -
 Kimaya's father	<ul style="list-style-type: none"> • Dearest Daddy, • My dear Bittoo, • Hi, Meeta! • Madam, • To, The Manager, Bank of People... • Dear Mrs Bendre, 	<ul style="list-style-type: none"> • Love and warm regards, • Take care. • See you soon! • Thank you. • Regards, • Lots of love, 	<ul style="list-style-type: none"> • Your loving daughter, • Your One and Only Sister, • Yours, • Yours faithfully, • Yours sincerely,
 Kimaya's younger brother			
 Kimaya's friend			
 Kimaya's boss			
 The Manager of her bank			
 Mrs Bendre who lives in the same colony			

You can use friendly, informal language with your close relatives and friends. When you are writing to others, you have to use your words carefully. On such occasions, some typical polite expressions are used.

8. In how many ways can you translate the following words into your mother tongue? Write the different translations.

- Uncle
- Aunt
- Grandfather
- Grandmother
- Cousin

9. Write the terms of address you use for your relatives or family friends.

Example : Sanjumama, Kaka-ajoba.

पाठ वाचा व समजून घ्या. सराव

इत्यादी ठिकाणीही उत्खननात अशाच प्रकारचे अवशेष सापडले आहेत.

हडप्पा संस्कृतीची वैशिष्ट्ये सर्वसाधारणपणे सर्वत्र सारखीच आढळतात. नगररचना, रस्ते, घरबांधणी, सांडपाण्याची व्यवस्था, मुद्रा, भांडी, खेळणी, मृतदेह पुरण्याची पद्धत यांचा त्यांत प्रामुख्याने समावेश होतो.

सांगा पाहू !

- तुमच्या परिसरातील/गावातील घरांची रचना कशी आहे ?
- घरे कौलारू, धाब्याची, उतरत्या छपरांची या प्रकारची आहेत का ?

३.२ घरे आणि नगररचना

हडप्पा संस्कृतीच्या लोकांची घरे आणि इतर बांधकामे प्रामुख्याने भाजक्या विटांची होती. काही ठिकाणी कच्च्या विटा आणि दगडांचा वापरही बांधकामासाठी केला जाई. मधोमध चौक आणि त्याभोवती खोल्या अशा प्रकारची घरांची रचना असे. घरांच्या आवारात विहिरी, स्नानगृहे, शौचालये असत. सांडपाणी वाहून नेण्याची उत्तम व्यवस्था असे. त्यासाठी मातीच्या भाजक्या पन्हाळींचा उपयोग केला जाई. रस्त्यावरील गटारे विटांनी बांधून काढलेली असत. ती झाकलेली असत. यावरून सार्वजनिक आरोग्याबद्दल ते किती जागरूक होते ते दिसते.

हडप्पा संस्कृतीतील विहीर

३. हडप्पा संस्कृती

सांगा पाहू !

- सांडपाणी वाहून नेणारी गटारे झाकलेली नसतील तर आरोग्याच्या कोणकोणत्या समस्या निर्माण होतात ?

रस्ते रुंद असून एकमेकांना काटकोनात छेदतील अशा पद्धतीने बांधलेले असत. त्यामुळे तयार होणाऱ्या चौकोनी मोकळ्या जागेत घरे बांधली जात. नगरांचे दोन किंवा अधिक विभाग केलेले असत आणि प्रत्येक विभागाला स्वतंत्र तटबंदी केलेली असे.

करून पहा.

एक बटाटा घ्या. तो मधोमध कापा. कापलेल्या भागावर काही अक्षरे, आकृती खिळ्याच्या साहाय्याने कोरा. अक्षरे, आकृती कोरलेला भाग शाईत किंवा रंगात बुडवा. रंगीत भाग कोऱ्या कागदावर उमटवा. काय होते त्याचे निरीक्षण करा.

३.३ मुद्रा-भांडी

हडप्पा संस्कृतीच्या मुद्रा प्राधान्याने चौरस आकाराच्या, स्टेरिटाईट नावाच्या दगडापासून बनवल्या जात. मुद्रांवर विविध प्राण्यांच्या आकृती आहेत. त्यांमध्ये बैल, म्हैस, हत्ती, गेंडा, वाघ यांसारखे खरेखुरे प्राणी आणि एकशृंगासारखे कल्पित प्राणी पाहायला मिळतात. इतर प्राण्यांच्या आकृतींप्रमाणेच मनुष्याकृतीही आढळतात. या मुद्रा ठसा उमटवण्यासाठी वापरल्या जात.

मुद्रा

निरीक्षण करा व समजून घ्या.

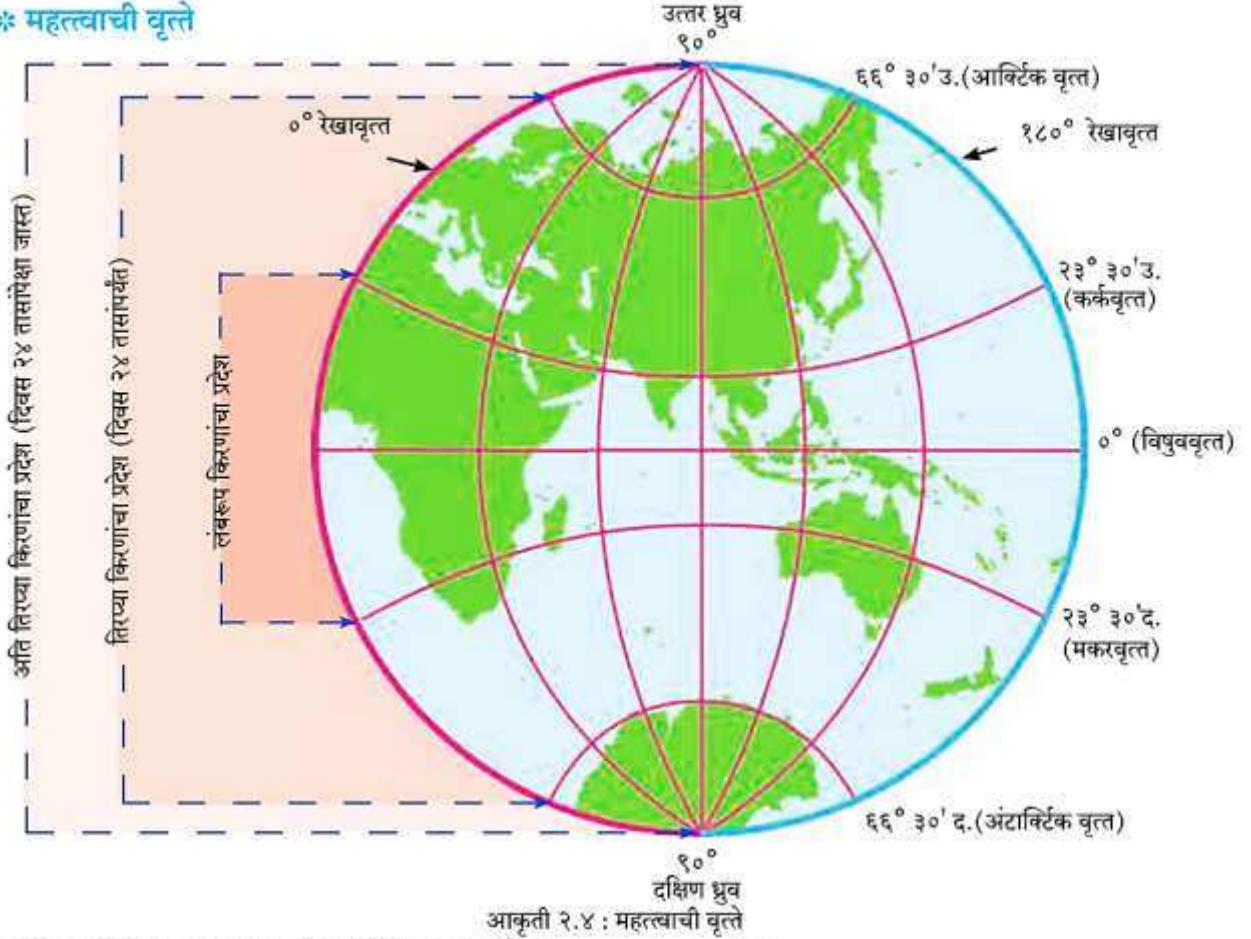
सराव

टैस्ट
मोडवा

२. चला वृत्ते वापरूयात !

* महत्त्वाची वृत्ते

आपण काही महत्त्वाच्या वृत्तांचा परिचय करून घेऊ.

- विषुववृत्तापासून २३° ३०' उत्तर तसेच २३° ३०' दक्षिण अक्षवृत्ता दरम्यानच्या भागातील सर्व ठिकाणी सूर्यकिरणे वर्षात दोन दिवस लंबरूप पडतात. पृथ्वीवर इतर भागांत सूर्यकिरणे कधीही लंबरूप पडत नाहीत. २३° ३०' उत्तर अक्षवृत्तास कर्कवृत्त व २३° ३०' दक्षिण अक्षवृत्तास मकरवृत्त म्हणतात.
- विषुववृत्तापासून उत्तर व दक्षिणेकडील ६६° ३०' ही दोन अक्षवृत्ते देखील महत्त्वाची आहेत. विषुववृत्त ते ६६° ३०' उत्तर व दक्षिण अक्षवृत्ते यादरम्यान वर्षभरात २४ तासांच्या कालमर्यादित दिन व रात्र होतात. यांना अनुक्रमे आर्क्टिक वृत्त आणि अंटार्क्टिक वृत्त असेही म्हणतात.
- ६६° ३०' उत्तर व दक्षिण अक्षवृत्तांपासून ९०° उत्तर व ९०° दक्षिण ध्रुवापर्यंत या भागात दिवस ऋतूप्रमाणे २४ तासांपेक्षा जास्त असू शकतो. हा दिनमानाचा

जरा विचार करा !

भारतातून कोणते महत्त्वाचे वृत्त जाते ते सांगा. या वृत्तामुळे भारताच्या कोणत्या प्रदेशात 'लंबरूप' सूर्यकिरणे कधीच पडत नाहीत ? कोणता प्रदेश लंबरूप सूर्यकिरणे वर्षातून दोन दिवस अनुभवतो ? भारताच्या नकाशा आराखड्यात हे विभाग वेगवेगळ्या रंगांनी दाखवा .

किंवा रात्रमानाचा कालावधी कोणत्याही एका ध्रुवावर जास्तीत जास्त ६ महिन्यांचा असतो. येथे दिनमानाच्या काळात आकाशात सूर्य क्षितिज समांतर दिसतो.

वरील सर्व अक्षवृत्तीय मर्यादा या पृथ्वीचा आस २३° ३०' ने कलण्याशी संबंधित आहेत. इयत्ता पाचवीमध्ये आसाचे कलणे आपण शिकलो आहोत.

- सूर्यकिरणांचा कालावधी व तीव्रता यांनुसार पृथ्वीवर

माहीत आहे का तुम्हांला ?

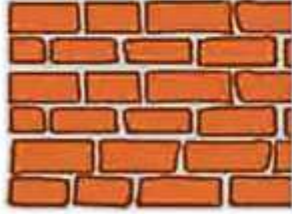
वाचा व समजून घ्या.

दक्षिण अमेरिकेजवळील गॅलापेगॉस बेटावर आढळणाऱ्या महाकासवाचे आयुर्मान सुमारे १७० वर्षे असते. मे फ्लाय या कीटकाचे आयुर्मान एक तासापासून चोवीस तासांपर्यंत असते.

सांगा पाहू !

मधमाश्यांचे पोळे, एखादी भिंत यांचे निरीक्षण करा. ते कशाचे बनलेले असतात ?

मधाच्या पोळ्याचे लहान लहान भाग म्हणजे खण किंवा कप्पे तुम्हांला दिसले असतील. हे खण एकमेकांना जोडले गेल्याने मधाचे पोळे तयार होते. घराच्या भिंतीसुद्धा विटांनी बांधलेल्या असतात. या सर्व विटा एकमेकांशी जोडल्या की भिंत तयार होते.

२.१३ : भिंत व मधमाशीचे पोळे

पेशीमय रचना

सजीव ज्या लहान लहान घटकांनी बनलेले असतात. त्यांना पेशी म्हणतात. सजीवांच्या शरीरातील सर्व क्रिया या सूक्ष्म पेशींच्या साहाय्यानेच पार पडतात.

काही सजीव एकाच पेशीपासून बनलेले असतात. त्यांना एकपेशीय सजीव म्हणतात, तर जे सजीव अनेक पेशींचे बनलेले असतात त्यांना बहुपेशीय सजीव असे म्हणतात. अमिबा व काही सूक्ष्मजीव हे एकपेशीय सजीव आहेत, तर मानव, गाय, उंदीर, झुरळ, हत्ती, वडाचे झाड, कांद्याचे रोप हे सर्व बहुपेशीय सजीव आहेत. सजीव एकपेशीय असो अथवा बहुपेशीय, सजीवांतील सर्व लक्षणे प्रत्येक पेशीमध्ये दिसतात.

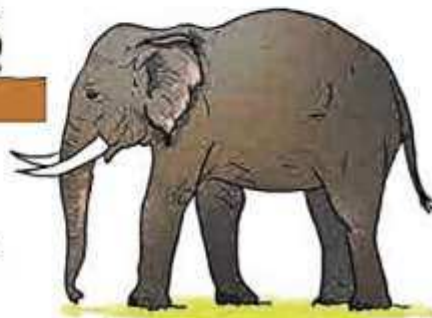
पेशींची संख्या वेगवेगळी असली तरी पेशीमय रचना हे सजीवांचे प्रमुख लक्षण आहे.

अमिबा

पॅरामेशियम

२.१४ : विविध सजीव

Do you know?

The lifespan of the giant turtle found on the Galapagos Island in South America is about 170 years. On the other hand, the lifespan of the mayfly ranges from 1 hour to 24 hours.

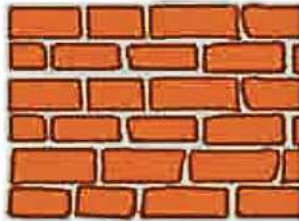

Read and understand.

Can you tell?

Observe a honeycomb and a wall.
What are they made of?

2.13 : A wall

A honeycomb

You may have seen the small compartments of a honeycomb. These compartments are joined together to form a honeycomb. A wall has bricks. To construct a wall, we firmly join the bricks together.

A cellular structure

Living things are made of small units called cells. All the actions and processes in the bodies of living things are brought about with the help of these microscopic cells.

Some living things are made of a single cell. These are called **unicellular organisms**. On the other hand, the living things that are made of many cells are called **multicellular organisms**. The amoeba and some other microorganisms are unicellular while man, cow, mouse, cockroach, elephants, banyan tree, the onion plant, etc. are all multicellular organisms. All the characteristics of living things are seen in every cell of a living thing, whether it is unicellular or multicellular.

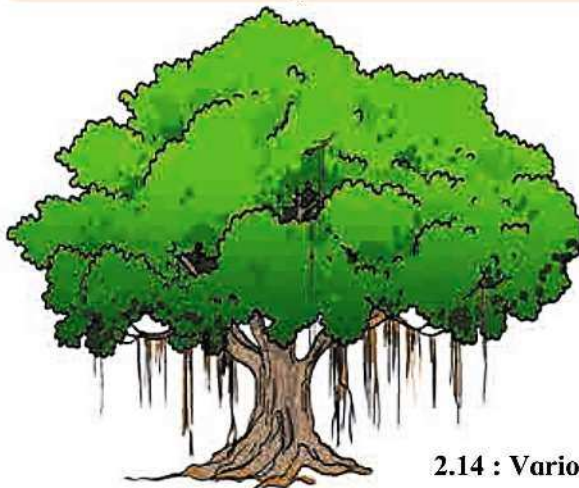
Amoeba

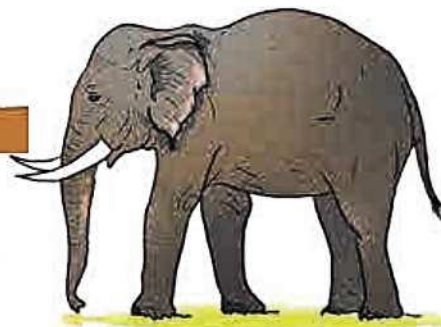
Paramoecium

Cellular structure is the main characteristic of living things, even though the number of cells may vary.

2.14 : Various living things

● सुनो और दोहराओ :

रियाज

३. उपहार

टेस्ट
मोडवा

गृह उद्योगों की जानकारी प्राप्त करो और इसपर चर्चा करो ।

पोटली कई गुना बड़ी हो गई । उसमें से सुंदर-सुंदर पुस्तकें बाहर निकल आईं । पुस्तकों का ढेर देखकर माँ चकित रह गई । माँ के पूछने पर ऋत्विक् ने सब कुछ बता दिया ।

अब ऋत्विक् ने मित्रों के लिए अपनी बहन कृतिका की सहायता से पुस्तकालय खोला । वहाँ सभी बच्चे आकर अपनी मनपसंद पुस्तकें पढ़ने लगे । उनको पूरा गाँव 'पुस्तक मित्र' के नाम से जानने लगा ।

ऋत्विक् ने पुस्तकालय को ही अपने जीवन का ध्येय बना लिया । उसका सारा समय पुस्तकों के बीच

बीतने लगा । एक दिन पुस्तक पढ़ते-पढ़ते ऋत्विक् की आँख लग गई । देखता क्या है कि पुस्तकें उससे बातें करने लगीं । उससे एक पुस्तक ने पूछा, "ऋत्विक्, अगर तुम अपने जीवन में बड़े आदमी बनोगे तो क्या तुम हमारा साथ छोड़ दोगे ? हमें भूल जाओगे?" ऋत्विक् ने कहा, "नहीं-नहीं, अब तो तुम ही मेरी साथी हो, मित्र हो ।" तभी किसी ने दरवाजे की घंटी बजाई और उसकी नींद टूटी । जागने पर देर तक सोचता रहा कि आगे चलकर वह बड़ा-सा पुस्तक भंडार खोलेगा ।

मैंने समझा

शब्द वाटिका

नए शब्द

तेज = प्रखर

हैरान = चकित

पोटली = छोटी थैली

राहगीर = पथिक

मुहावरे

आँखें भर आना = दुखी होना

तय करना = निश्चय करना

चकित होना = आश्चर्य करना

आँख लगना = नींद आ जाना

भाषा की ओर

निम्नलिखित शब्दों के समानार्थी शब्द इस कहानी से ढूँढ़कर बताओ ।

सखा

वृक्ष

जननी

नयन

भगिनी

स्वयंमूल्यमापन चाचणी पहा खालील लिंकवर..

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

माझा ऑनलाईन अभ्यास – प्रत्येक घटकाच्या टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून

सहावी मराठी	सहावी गणित	सेमी गणित	सहावी इंग्रजी	सहावी इतिहास
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा
सहावी भूगोल	सहावी विज्ञान	सेमी विज्ञान	सहावी हिंदी	
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	

दररोजच्या माझा अभ्यास pdf तुम्हाला खालील लिंकवर मिळतील.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

इतर इयत्तांच्या ऑनलाईन टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून...

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

MiniShala शैक्षणिक ॲप्स खालील लिंकवरून डाऊनलोड करा.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
		आठवी	नववी	दहावी		

गुरुमाऊली शैक्षणिक ॲप्स - [Click Here](#)